

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 9, 2013 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 330.831.84:[336.748.12:331.56]

*К. В. Лопух,
аспірантка кафедри історії та теорії господарства,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана*

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ІНФЛЯЦІЇ ТА БЕЗРОБІТТЯ: МОНЕТАРИСТСЬКИЙ ПІДХІД ДО АНАЛІЗУ

*K. V. Lopukh,
post-graduate student,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman*

THE RELATIONSHIP OF INFLATION AND UNEMPLOYMENT: MONETARIST APPROACH

У статті розглядається в історико-економічному контексті взаємозв'язок інфляції та безробіття в теорії монетаризму. Визначаються основні тенденції розвитку інфляційних процесів на сучасному етапі функціонування ринкової економіки у провідних країнах та можливості для проведення стабілізаційної політики за умов низької інфляції.

The article reveals the relationship of inflation and unemployment in the theory of monetarism in the historical and economic context. The basic trends of inflation processes at present functioning of market economy in the leading countries and opportunities for carrying out stabilization policy under low inflation are determined.

Ключові слова: монетаризм, інфляція, безробіття, економічна криза, центральний банк, інфляційні очікування.

Keywords: monetarism, inflation, unemployment, economic crisis, central bank, inflation expectations.

Постановка проблеми. Дослідження взаємозв'язку інфляції та безробіття є особливо актуальним на сучасному етапі розвитку більшості розвинених країн. Зростання безробіття та низька інфляція значно гальмують подолання наслідків економічної кризи, що розпочалася у 2007 році. Важливою ця проблема є і для України, оскільки, за даними Держкомстату, 2012 р. був завершений з дефляцією у 0,2%, а з початку 2013 р. інфляція склала всього 0,1% [11]. При цьому, за офіційними даними, рівень безробіття у I кварталі 2013 р. склав 8%. Проте, як зазначають вітчизняні дослідники В.М.Геєць та А.А.Гриценко, такий показник безробіття не відповідає дійсному стану ринку праці. Розрахунки «дооціненого безробіття» (з урахуванням квазізайнятих та мігрантів), проведені в Інституті економіки та прогнозування НАН України, дають показник у 20% [1, с. 8], що наближається до рівня безробіття у проблемних європейських країнах (Греція – 26,9%, Іспанія – 26,3%, Кіпр – 17,3% – за даними Євростату на червень 2013 р.) [12]. Статистичні дані вказують на те, що інфляція та безробіття стають ключовими макроекономічними проблемами, які потребують негайного вирішення з боку урядів та ставлять їх перед необхідністю вибору ефективних теоретичних конструкцій для проведення обгрунтованої економічної політики.

Тому **метою статті** виступає дослідження теоретико-методологічних принципів монетаристського підходу до аналізу закономірностей взаємозв'язку між інфляцією та безробіттям, а також його відповідність сучасним економічним реаліям.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В науковій економічній літературі проблемам інфляції і безробіття присвячена низка праць, при цьому ці два найважливіші соціально-економічні явища господарської системи розглядаються у взаємозв'язку, оскільки одне завжди визначає розвиток іншого. Досліджуючи монетаристський підхід до аналізу взаємозв'язку інфляції та безробіття виділяємо праці перш за все його основоположників – американських економістів, лауреатів Нобелівської премії з економіки 1976 р. М.Фрідмена, який здійснив глибокий теоретичний та емпіричний аналіз даних економічних процесів на основі включення адаптивних очікувань та запровадив в економічну науку поняття «природний рівень безробіття», а також Е.Фелпса (2006), який розробив відповідну економетричну модель, модифікувавши вигляд кривої Філіпса для довгострокового періоду. Представники нової макроекономіки, головним чином Р.Лукас, при аналізі взаємозв'язку інфляції та безробіття спиралися на гіпотезу раціональних очікувань та непередбачувані шоки екзогенного та ендогенного характеру. Продовжили дослідження в даній галузі відомі західні вчені, серед яких особливо слід виділити представників нового кейнсіанства Дж.Тейлора, Г.Кальво, К.Шапіро, Дж.Стігліца, Л.Болла, Г.Менк'ю, Д.Ромера, Дж.Галі, М.Гертлера, М.Вудфорда, П.Кругмана, які акцентували увагу на асиметричності інформації і різноманітності економічних суб'єктів та їхньому визначальному впливі на вигляд кривої Філіпса. Новітній підхід до аналізу інфляції розробили і представники монетарного посткейнсіанства, зокрема Т.Пейлі створив модель інфляції, обумовленої конфліктами. Серед праць російських вчених привертають увагу дослідження О.О.Замуліна, І.В.Розмаїнського, О.С.Сухарєва, Б.Н.Гафарова, в яких розглянуто еволюцію наукових підходів до характеристики інфляційних процесів та їхнього впливу на безробіття на протязі останньої третини ХХ ст., а також виявлено можливості імплементації теоретичних конструкцій (кривої Філіпса) для аналізу ринку праці в Росії.

На відміну від західних та російських вчених, які активно досліджують саме взаємозв'язок інфляції та безробіття, серед вітчизняних науковців дана проблема не дістала належної уваги. Якщо наукові здобутки провідних дослідників у розвинених країнах використовуються при розробці економічної політики, то в українських реаліях для аналізу взаємовпливу інфляції та безробіття їх застосувати досить важко через відсутність систематичного огляду в науковій літературі та глибокого розуміння їх взаємовпливу. На даній проблемі наголошують В.М.Геєць та А.А.Гриценко. Разом з тим, теоретичні та емпіричні спроби відобразити за допомогою кривої Філіпса залежність між інфляцією та безробіттям в Україні були здійснені у працях І.І.Джус, В.В.Піщанської, В.В.Байдали, В.М.Бутенко, а також в серії консультативних робіт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій і Німецької консультативної групи при Уряді України.

Вклад основного матеріалу. Розвиток країн Західної Європи та США з середини 70-х років ХХ ст. супроводжувався майже постійними інфляційними процесами, тому питання сутності інфляції та її впливу на основні економічні показники, зокрема безробіття, знаходилася у центрі досліджень представників монетаризму. Інфляцією М.Фрідмен визначав економічне явище, коли кількість грошей в обігу зростає швидше, ніж виробництво товарів та послуг. Інфляція виступає однією з найважчих та болючих проблем суспільства. «Це небезпечна, – відмічав М.Фрідмен, – інколи і фатальна хвороба; хвороба, яка, якщо її вчасно не зупинити, може зруйнувати суспільство» [5, с. 289].

Високі темпи інфляції негативно впливають на функціонування економіки. Перш за все інфляція підриває купівельну спроможність національної грошової одиниці, що призводить до втрати здатності грошей повноцінно виконувати свої основні функції. Зокрема, в умовах гіперінфляції національна валюта припиняє

виконувати такі функції як міра вартості та засіб обігу. Таким чином, коли грошова система виходить з ладу, це призводить до порушень економічної діяльності та спаду виробництва в цілому.

Тому, досліджуючи причини інфляції, М.Фрідмен, висуває гіпотезу про те, що інфляція є тільки грошовим феноменом. Якщо реальне виробництво обмежується наявними природними та фізичними ресурсами, то сучасні форми грошей, представлені готівкою, записами на банківських рахунках, фінансовими активами, не мають фізичних обмежень та можуть продукуватися в будь-якій кількості. Це стало поштовхом для подальшого аналізу причин надмірного зростання кількості грошей в обігу, що свідчило про спробу сформулювати монетаристську теорію інфляції.

Оскільки коливання цін та відповідне наростання інфляційних процесів відбувалося внаслідок значних коливань грошової маси в бік її збільшення, то логічно виникало питання щодо причин надмірного зростання кількості грошей в обігу. М.Фрідмен виявив три основні причини, які можуть сприяти прискореному темпу зростання пропозиції грошей: 1) зростання державних витрат; 2) державна політика «повної зайнятості» та 3) помилкова політика Центрального банку. Отже, кількість грошей в обігу, за М.Фрідменом, зростала внаслідок дій уряду, тому відповідальність за інфляцію повністю лягала на державну політику у грошовій сфері. Важко не погодитися з позицією вченого, враховуючи той факт, що функціонування грошової системи господарства повністю залежить від діяльності центрального банку, який здійснює монетарну політику в рамках держави. В свою чергу держава, для покриття своїх витрат, починаючи від соціальних програм та військових витрат і закінчуючи прямим фінансуванням бюджетного дефіциту, може використовувати здатність центрального банку та банківської системи створювати гроші шляхом їхньої емісії або створення депозитів.

Іншим каналом збільшення кількості грошей в обігу виступала політика «повної зайнятості». При цьому М.Фрідмен зазначав, що «зростаюча сила профспілок може бути джерелом інфляції» [6, с. 118]. Існування більшості великих профспілок вчений визнавав однією з головних причин інфляції через їхнє монополічне становище на ринку праці та вплив на формування розміру заробітної плати. Якщо профспілкам вдається домогтися підвищення заробітної плати працівникам певної спеціальності (галузі), то це призводить до скорочення кількості робочих місць за цією спеціальністю (у галузі). Внаслідок таких дій збільшується як кількість безробітних, так і паралельно зменшується заробітна плата в інших галузях. В цьому випадку стає необхідним втручання держави, яка дотримується політики «повної зайнятості», прагне створити нові робочі місця в основному за рахунок прискореного збільшення кількості грошей в обігу.

Проте така політика, на думку М.Фрідмена, є абсолютно помилковою, оскільки призводить до розгортання повномасштабної інфляції. Серед усіх передумов, які вчений називає причинами інфляції, найгіршою можна вважати політику «повної зайнятості». Утримання безробіття на низькому рівні за рахунок постійної емісії грошей в кінцевому рахунку свідчить про приховану інфляцію, яка стримується за рахунок урядового контролю над цінами на товари та послуги, фактори виробництва та валютні курси. Якщо відкрити інфляцію, яка є в основному помірною в умовах вільного функціонування ринкової економіки, то її можна прогнозувати, і таким чином, передбачити негативний вплив на економічні показники. Натомість вплив прихованої інфляції передбачити майже неможливо, а найгіршим наслідком для існування такої інфляції є масштабне розбалансування всієї господарської системи.

З метою довести, що інфляція має гірші наслідки для економіки ніж безробіття, М.Фрідмен висунув гіпотезу, що між безробіттям та інфляцією існує слабкий зв'язок у короткостроковому періоді і не існує зв'язку у довгостроковому періоді. Ідея про зміщення акцентів щодо вибору між інфляцією та безробіттям стала революційною в теоретичних дискусіях між кейнсіанцями та монетаристами. Вона стала одним з найбільш глибоко розроблених та досліджених положень в теорії монетаризму.

Поштовхом до бурхливих досліджень проблеми інфляції та її взаємозв'язку з безробіттям, а також ефективності грошово-кредитної політики стали дослідження М.Фрідмена та його послідовників, особливо К.Бруннера, А.Мельтцера, Д.Лейдлера, Ф.Кейгана. Саме в період активної розробки проблеми інфляції та безробіття представниками монетаризму висуваються практичні рекомендації для подолання високих темпів інфляції. При цьому головним інструментом у боротьбі з інфляцією та з метою стабілізації економіки вони запропонували використовувати державну дискреційну грошово-кредитну політику.

М.Фрідмен застосував власну теорію грошей у дослідженні проблеми взаємозв'язку між темпами розвитку інфляції та безробіття. Згідно з монетаристським підходом, зміна обсягу грошової маси впливає на зайнятість так само, як і на динаміку реальних обсягів виробництва, – лише в короткостроковому періоді (протягом 6–9 місяців), після чого впливає лише на зростання цін, тобто на інфляцію.

У М.Фрідмена, на відміну від Дж.М.Кейнса, який аналізував залежність між зайнятістю та інфляцією, посилаючись на криву Філіпса, знаходимо твердження, що інфляція не забезпечує зростання зайнятості. Критикуючи висновок про те, що за допомогою політики стимулювання попиту, тобто інфляції, можна «купити» постійно низький рівень безробіття, він стверджував, що довготривалої залежності між рівнем інфляції та зайнятістю не існує. Тобто підтримувати стійкий зв'язок між безробіттям та інфляцією неможливо, оскільки він визначається інфляційними очікуваннями економічних суб'єктів, які враховують наміри уряду знижувати безробіття.

Монетаристи стверджують, що в довгостроковому плані не існує зворотної залежності між темпом інфляції і рівнем безробіття. А це означає, що неможливо, керуючи сукупним попитом за допомогою бюджетно-податкових інструментів скоротити безробіття, допустивши деяке прискорення інфляції. Результатом таких заходів економічної політики буде лише прискорення інфляції, скоротити ж безробіття не вдасться, оскільки безробіття в довгостроковому періоді тяжіє до так званого «природного рівня». Ця логіка знайшла своє відображення у побудові довгострокової кривої Філіпса, яка у монетаристів має вигляд вертикальної лінії (Рис. 1).

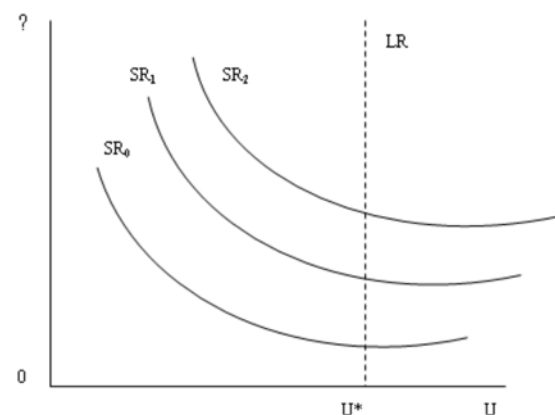

Рис. 1. Взаємозв'язок між інфляцією та безробіттям в моделі Фрідмена-Фелпса

Джерело: [7, с. 265]

де SR_0 , SR_1 , SR_2 – короткострокові криві Філіпса, що відповідають різним інфляційним очікуванням; LR – вертикальна крива Філіпса, яка показує, що в стані довгострокової рівноваги, норма безробіття знаходиться на своєму «природному» рівні незалежно від темпів інфляції; π – рівень інфляції (процентна зміна цін), U – рівень безробіття; U^* – природний рівень безробіття.

Модифікований вигляд кривої Філіпса в монетаристській інтерпретації називається «моделлю Фрідмена-Фелпса», за іменами її розробників. М.Фрідмен майже одночасно з Е.Фелпсом розробив цю модель наприкінці 1960-х років. Вона відрізнялася від класичної кейнсіанської кривої Філіпса використанням для аналізу природи безробіття мікроекономічного обґрунтування його появи та адаптивних інфляційних очікувань для пояснення зв'язку між інфляцією і безробіттям.

Оскільки очікування мають властивість адаптуватися до фактично спостережуваних тенденцій, то замість стійкого зв'язку між інфляцією та безробіттям з'являється сукупність короткострокових кривих Філіпса, що відповідають різним інфляційним очікуванням, а вертикальна крива Філіпса означає, що у стані рівноваги, коли фактична інфляція відповідає очікуванням агентів, її рівень жодним чином не впливає на зайнятість, а норма безробіття тяжіє до свого природного рівня.

Природний рівень безробіття не залежить від макроекономічних факторів, таких як інфляція, обсяг грошової пропозиції, розмір процентної ставки, а тільки від мікроекономічних – індивідуальних очікувань щодо макроекономічної ситуації, надання переваг індивідами, вибору між зайнятістю й заробітною платою та відпочинком і допомогою у зв'язку з безробіттям. Він робить висновок, що зайнятості, як і виробництву, притаманна циклічність. Її природа криється в недостатній пропозиції грошової маси. Зменшення грошової маси – ознака криз та застою, воно обов'язково супроводжується зміною кон'юнктури на ринку праці. Тобто безробіття він пов'язує з існуванням «об'єктивного» грошового попиту на робочу силу, розміри якого залежать від обсягів виробництва. Якщо намагатися стимулювати цей попит за допомогою штучного впливу, то відповіддю стане зростання цін, а не зайнятості.

М.Фрідмен не погоджувався з О.Філіпсом, що номінальна заробітна плата залежить тільки від рівня безробіття. «Аналіз Філіпса, - писав вчений, – уже в своїй основі має дефект – у ньому не проводиться різниця між номінальною та реальною заробітною платою» [6, с. 135]. Дійсно, працівникам потрібна не номінальна, а реальна заробітна плата, розмір якої залежить від інфляційних очікувань. Так само і роботодавцям зручніше орієнтуватися на реальні величини, ніж на номінальні, завуальовані «грошовою ілюзією». Крім того, завдяки гіпотезі «природного рівня безробіття» вдалося пояснити явище стагфляції завдяки включенню в цінові та зарплатні рівняння фактор пропорційного впливу на них інфляційних очікувань.

М.Фрідмен припускав, що рівень природного безробіття повинен становити 5–6%. Нижче цього рівня починають розгортатися інфляційні процеси. Проте прискорення інфляції позитивно впливає на безробіття лише у короткостроковому періоді, головним її підсумком є скорочення зайнятості у майбутньому. Тому, на думку М.Фрідмена, слід боротися не з безробіттям, а з інфляцією. У статті «Роль монетарної політики» (1968) М.Фрідмен зазначав: «Між інфляцією та безробіттям завжди існує лише тимчасовий, а не постійний взаємозв'язок. Цей тимчасовий взаємозв'язок обумовлений не інфляцією самою по собі, а неочікуваною інфляцією» [9, с. 11]. Отже, монетаристи розрізняли прогнозовану і непередбачувану інфляцію. Непередбачувана інфляція веде до зростання безробіття. Якщо у короткостроковому періоді має місце зворотній зв'язок між інфляцією та безробіттям, то у довгостроковому ця залежність зникає. Постійно відновлювана політика грошового стимулювання сукупного попиту породжує не стабільну (прогнозовану) інфляцію, а таку, що збільшується. Разом із зростанням цін відбувається збільшення кількості безробітних. Звідси робиться висновок: необхідно перекрити канали, які породжують непередбачувану інфляцію. Необхідно ліквідувати дефіцит державного бюджету, оскільки, з монетаристської точки зору, дефіцит є джерелом інфляції у випадку, якщо вони фінансуються шляхом грошової емісії, а також скоротити державні видатки, у тому числі кошти, які виділяються на підтримку повної зайнятості.

Таким чином, на думку монетаристів, якщо держава проводить неефективну політику щодо регулювання зайнятості, то це завдання потрібно перекласти на ринок. М.Фрідмен наголошував, що резерв робочої сили забезпечує рівновагу, дозволяє швидко збільшувати зайнятість за умов поживлення виробництва, повніше використовувати виробничі ресурси, швидко нарощувати товарну пропозицію і запобігати значному зростанню заробітної плати. Він вважав економічно виправданим рівень безробіття у 4–5%, оскільки соціальне забезпечення такої кількості безробітних не становить проблеми для держави. У результаті М.Фрідмен дійшов висновку, що інфляція є більш загрозливим дестабілізуючим суспільно-економічним явищем, ніж безробіття, боротися з якою потрібно за допомогою здійснення дискреційної грошово-кредитної політики.

При аналізі відповідності фрідменівських теоретичних конструкцій сучасним реаліям економічної ситуації привертає увагу головним чином той факт, що не дивлячись на значне зростання безробіття, інфляція, після різкого підвищення у 2008 р. та зниження у 2009 р., залишається стабільно низькою в провідних країнах і коливається в межах 1–2% (Рис. 2).

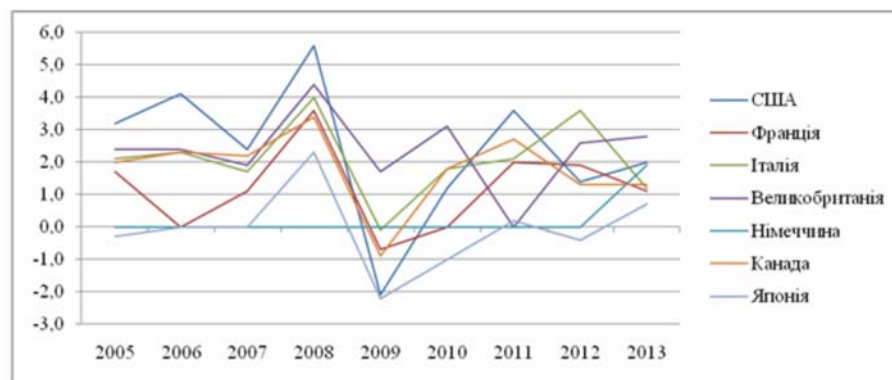

Рис. 2. Базова інфляція у розвинутих країнах у 2005 – 2013 рр., %

Джерело: за даними <http://www.rateinflation.com/inflation-rate/>

Сучасна рецесія значно відрізняється від криз 1970 – 80-х років, коли інфляція знижувалася швидше при зростанні рівня безробіття (Рис. 3).

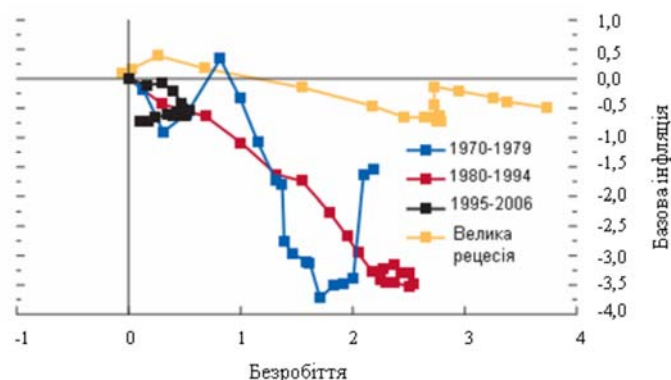

Рис. 3. Інфляція та безробіття під час рецесій

Джерело: [4, с. 85]

Зниження волатильності інфляції пояснюється фіксованим характером довгострокових інфляційних очікувань. Відповідно до теоретичних положень монетаризму, останніми десятиліттями для центральних банків більшості розвинутих країн характерні наступні напрямки діяльності:

- підвищення довіри до центральних банків та успішності грошово-кредитної політики у забезпеченні стабільного рівня інфляції;
- встановлення низьких цільових показників інфляції (не більше 2%);

Завдяки подібним діям темпи інфляції значно уповільнилися, а її взаємозв'язок з безробіттям та вплив на економічний спад став менш вираженим. Тим більше в довгостроковому періоді інфляційні очікування залишаються близькими до цільових показників. Дослідження МВФ показали [4, с. 89], якщо у 1970–80-х роках інфляція була високою, а її взаємозв'язок з безробіттям був тісним, то у період між 1985 та 1994 роками в більшості країн спостерігалася дезінфляція, коли центральні банки почали запроваджувати режими таргетування інфляції. Після 1995 року і до цього часу, навіть в умовах рецесії, інфляція стабілізувалася на рівні 1–2% (Рис.4).

На рис. 4 показано, що середній рівень інфляції на сучасному етапі розвитку провідних країн у порівнянні з найвищими у 1970-х роках значно знизився. Це стало можливим за рахунок проведення центральними банками успішної політики дезінфляції. При цьому взаємозв'язок між інфляцією та безробіттям у довгостроковому періоді в результаті уповільнення темпів інфляції також став менш вираженим.

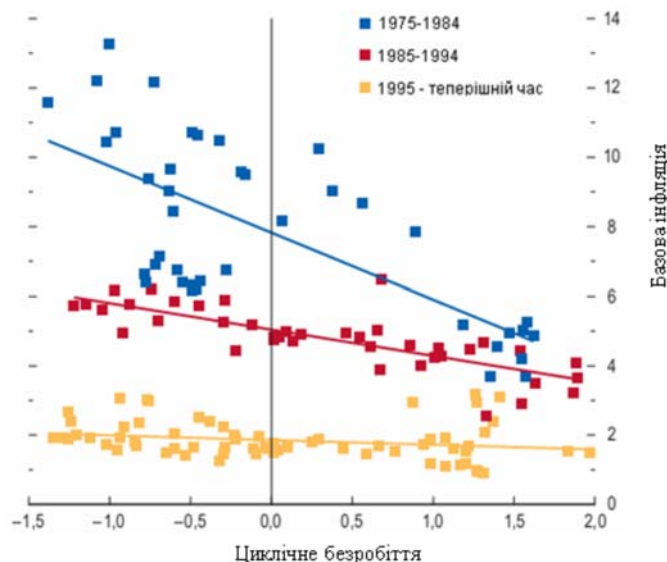

Рис. 4. Інфляція та циклічне безробіття, %

Джерело: [4, с. 90]

Таким чином, боротьба центральних банків з можливими проявами неочікуваної інфляції як основного джерела макроекономічної нестабільності сприяла:

- а) послабленню взаємозв'язку між інфляцією та безробіттям, що було зумовлено зниженням волатильності темпів інфляції;
- б) послабленню взаємозв'язку між поточною та минулою інфляцією за період з 1970-х рр. і до теперішнього часу;
- в) зниженню тенденції впливу глобальної інфляції на інфляцію в окремих країнах.

Уповільнення темпів інфляції, зниження її впливу на безробіття та економічну динаміку в цілому відбувалося головним чином завдяки зміні у проведенні грошово-кредитної політики, зокрема надання більшої незалежності центральним банкам, прийняттю режимів таргетування інфляції з метою фіксованості інфляційних очікувань. Необхідність боротьби з інфляцією як з найбільш негативним економічним явищем ринкової економіки було обґрунтовано М.Фрідменом та його послідовниками. Тому відсутність інфляції в умовах сучасної рецесії можна пояснити проведенням грошово-кредитної політики, заснованої на теоретичних постулатах монетаризму.

Висновки. Проведений аналіз взаємозв'язку інфляції та безробіття з позицій монетаристського підходу показав, що завдяки проведенню політики дезінфляції більшістю розвинутих країн відповідно до теоретичних положень М.Фрідмена, вдалося не тільки уповільнити інфляційну динаміку, а й стабілізувати рівень інфляції на визначеному рівні. Навіть в умовах сучасної рецесії інфляції знаходиться у визначених межах в 1–2%. Це стало можливим завдяки встановленню стабільних інфляційних очікувань та довіри населення до політики центральних банків. В той же час уповільнення темпів інфляції не сприяє економічному поживленню, на чому наголошують низка вчених, зокрема відомі економісти П.Кругман та О.Бланшар. Вони наголошують на тому, що політику ФРС та ЄЦБ щодо інфляції потрібно переглянути і встановити цільовий рівень інфляції не 2%, а 4%. Це дозволить у кризових умовах, по-перше, підвищити привабливість позик для інвесторів за рахунок знецінювання валюти, в якій вона взята. По-друге, висока інфляція допоможе зменшити реальну вартість накопичених державою та приватними особами боргів. Але особливо важливе значення помірне прискорення темпів інфляції має для ЄС з її постійно зростаючим рівнем безробіття внаслідок спадної номінальної жорсткості заробітної плати. В цьому випадку переважаючу роль відіграє психологічний фактор, який полягає у тому, що працівники спокійніше сприймають зниження купівельної спроможності грошей за рахунок інфляції, ніж пряме скорочення заробітної плати на 5% роботодавцем. Враховуючи аргументи на користь заходів, спрямованих на поживлення інфляції, можна зробити висновок, що урядами ключове значення у стимулюванні економіки відводиться також і грошово-кредитній політиці, ефективність якої залежить від рішучості дій центрального банку.

Натомість директор-розпорядник МВФ К.Лагард наголосила, що стабільна інфляція і дотримання її встановлених цільових показників дає переваги урядам у проведенні стабілізаційної економічної політики, зокрема у здійсненні глибоких реформ для сприяння довгострокового зростання та забезпечення фінансової стабільності.

Список використаних джерел

1. Гець В.М., Гриценко А.А. Вихід з кризи (роздуми над актуальним у зв'язку з прочитаним) / В.М.Гець, А.А.Гриценко // Економіка України. № 6 (619). № 4. 4/19.
2. Кругман П. Выход из кризиса есть! / Пол Кругман; пер. с англ. Ю.Гольдберга. – М.: Азбука Бизнес, Азбука-Аттикус, 2013. — 320 с.
3. Лагард К. Глобальные исчисления нетрадиционных мер денежно-кредитной политики / Обзор МВФ, Джексон-Хоул, 23 августа 2013. № [Електронний ресурс]. № Режим доступу: <http://www.imf.org/external/russian/np/speeches/2013/082313r.pdf>
4. Перспективы развития мировой экономики. Надежды, реалии, риски. Апрель 2013. № Вашингтон, округ Колумбия: Международный валютный фонд. № С. 85/103.

5. Фридман М., Фридман Р. Свобода выбирать: Наша позиция / Пер. с англ. М.: Новое издательство, 2007. — 356 с. — (Библиотека Фонда «Либеральная миссия»).
6. Фридмен М. Если бы деньги заговорили... / Пер. с англ. — М.: Дело, 1998. — 160 с.
7. Фридмен М. Инфляция и безработица / М.Фридмен // Мировая экономическая мысль. Сквозь призму веков. В 5 т./ Сопред. редкол. Г.Г.Фетисов, А.Г.Худокормов. Т. V. В 2 кн. Всемирное признание: Лекции Нобелевских лауреатов/ Кн. 2. — М.: Мысль, 2005. ¼ С. 258-283.
8. Phelps, Edmund S. (Aug., 1967), "Phillips Curves, Expectations of Inflation and Optimal Unemployment over Time", *Economica*, New Series, Vol. 34, No. 135, pp. 254—281.
9. Friedman, M. (Mar., 1968), "The Role of Monetary Policy", *The American Economic Review*, Vol. 58, No. 1, pp. 1—17.
10. Blanchard, O., Dell'Ariscia, G., Mauro P. (Feb., 2010), "Rethinking Macroeconomic Policy", *International Monetary Fund*. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/spn/2010/spn1003.pdf>.
11. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Офіційний сайт Європейської комісії. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>

References

1. Heiets' V.M., Hrytsenko A.A. Vykhid z kryzy (rozdumy nad aktual'nym u zv'iazku z prochytany) / V.M.Heiets', A.A.Hrytsenko // *Ekonomika Ukrainy*. — 2013. — № 6 (619). — S. 4—19.
2. Krugman P. Vykhod yz kryzysa est! / Pol Krugman; per. s anhl. Yu.Hol'dberha. — М.: Azbuka Byznes, Azbuka-Attykus, 2013. — 320 s.
3. Lahard K. Hlobal'nye yschysleniya netradytsyonnykh mer denezhno-kredytnej polytyky / Obzor MVF, Dzhekson-Khoul, 23 avhusta 2013. — [Elektronnyj resurs]. — Rezhym dostupu: <http://www.imf.org/external/russian/np/speeches/2013/082313r.pdf>.
4. Perspektivy razvytiya mirovoj ekonomyky. Nadezhdy, realyy, ryzyk. Aprel' 2013. — Vashynhton, okruh Kolumbyia: Mezhdunarodnyj valiutnyj fond. — S. 85—103.
5. Frydman M., Frydman R. Svoboda vybrat': Nasha pozytsiya / Per. s anhl. М.: Novoe yzdatel'stvo, 2007. — 356 s. — (Byblyoteka Fonda «Lyberal'naia myssyia»).
6. Frydmen M. Esly by den'hy zahovoryly... / Per. s anhl. — М.: Delo, 1998. — 160 s.
7. Frydmen M. Ynfliatsiya y bezrabotytsa / M.Frydmen // Myrovaia ekonomycheskaia mysl'. Skvoz' pryzmu vekov. V 5 t/ Sopred. redkol. H.H.Fetysov, A.H.Khudokormov. T. V. V 2 kn. Vsemyrnoe pryznanye: Lektsyy Nobelevskyykh laureatov/ Кн. 2. — М.: Mysl', 2005. — S. 258—283.
8. Phelps, Edmund S. (Aug., 1967), "Phillips Curves, Expectations of Inflation and Optimal Unemployment over Time", *Economica*, New Series, Vol. 34, No. 135, pp. 254—281.
9. Friedman, M. (Mar., 1968), "The Role of Monetary Policy", *The American Economic Review*, Vol. 58, No. 1, pp. 1—17.
10. Blanchard, O., Dell'Ariscia, G. and Mauro P. (Feb., 2010), "Rethinking Macroeconomic Policy", *International Monetary Fund*. — [Elektronnyj resurs]. — Rezhym dostupu: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/spn/2010/spn1003.pdf>.
11. Ofitsijnyj sayt Derzhavnogo komitetu statystyky Ukrainy. — [Elektronnyj resurs]. — Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
12. Ofitsijnyj sayt Yevropejs'koi komisii. — [Elektronnyj resurs]. — Rezhym dostupu: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>.

Стаття надійшла до редакції 04.09.2013 р.

ТОВ "ДКС Центр"